

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI AQLIY FAOLIYAT USULLARIGA O'RGATISH TEXNOLOGIYASI

Gulmira Sadiyeva Sunnat qizi

Navoiy viloyati Xatirchi tumani 27-umumiy o'rta ta'lim maktabi

Boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida aqliy faoliyatni shakllantirishning shakllari, metodlari, vositalarini belgilash va pedagogik shartsharoitlarni aniqlash yuzasidan fikr yuritish. An'anaviy metodlardan noan'anaviy metodlarning farqi va ijobiy hislatlari to'g'risida misollar keltirildi

Kalit so'zlar: Maqsad, o'qituvchi, o'quvchi, ta'lim, zamonaviy vositalar, an'anaviy va noan'anaviy metodlar, pedagogik texnologiya

Abstract: In this article, the definition of forms, methods, means and pedagogical condition for the formation of mental activity in primary school students. Examples of the differences and positive features of non-traditional methods from traditional methods

Keywords purpose, learner, teacher, education, modern tools, traditional and non-traditional methods pedagogical technology

Aqliy rivojlanish - tarbiyachilarning bolaning aqliy qobiliyatlari va tafakkurini rivojlantirishda, uning aqliy harakatlari va bilim qobiliyatlarini shakllantirishdagi m Bolaning aqliy tarbiyasi va rivojlanishi uning aqliy rivojlanishidan, bolaning manfaatlarining boyligidan, uning hissiyotlaridan va uning ruhiy qiyofasini yaratadigan barcha boshqa xususiyatlardan ajratilgan holda

ko'rib chiqilishi mumkin emas. Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy ta'limining maqsadi soddalashtirilgan tarzda tushunib etilmaydi - bolalarga atrof-muhit haqida iloji boricha ko'proq bilim berish uchun, kognitiv faoliyatning umumiy usullarini (tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish qobiliyati) rivojlantirish, nutqni rivojlantirish, yangi bilimlarni egallash zarurligini shakllantirish juda muhimdir. o'ylash qobiliyati. Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy rivojlanish sur'ati keyingi yosh davrlariga nisbatan juda yuqori. Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy tarbiyasidagi har qanday nuqsonlarni katta yoshda to'ldirish qiyin va bolaning butun rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bolalarni maktabga tayyorlashda aqliy tarbiya katta ahamiyatga ega. Bilimlar zaxirasini egallash, aqliy faoliyat va mustaqillikni rivojlantirish, intellektual qobiliyatlarni egallash maktabda muvaffaqiyatli o'qishning va kelgusidagi ishlarga tayyorgarlikning muhim shartidir. Aqliy tarbiyaning metodologik asosi - bu haqiqiy dunyoni bilish yo'li shu tarzda amalga oshirilishini ta'kidlaydigan falsafiy bilish nazariyasi: "tirik fikrlashdan mavhum tafakkurgacha va undan amaliyotga o'tish - bu ob'ektiv haqiqatni anglashning dialektik yo'li. "Tafakkurning birinchi bosqichi tirik fikrlashdir, bunda ob'ektlar va hodisalarni bevosita sezgi idrok qilish sezgi va idrok yordamida amalga oshiriladi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda hissiy idrok bolalarning atrof-muhit to'g'risidagi bilimlarining asosiy manbai, ularning real dunyo haqidagi bilimlarining dastlabki bosqichidir. Shunday qilib, bolaning aqliy rivojlanishi atrof-muhitni bevosita sezgi idrok etish bilan boshlanadi (vizual tayyorgarlikka bo'lgan pedagogik talab)Ikkinchi va eng yuqori darajadagi bilim - bu mavhum tafakkur. Sensor idrok tafakkurni aniq, real, "jonli" tasvirlar, faktlar va mavhum tafakkur bilan doimiy ravishda boyitadi, shu asosda tirik fikrlash uchun mavjud bo'lmagan narsalarning xossalari va munosabatlariga kirishga imkon aqsadli faoliyati asosda tirik fikrlash uchun mavjud bo'lmagan narsalarning xossalari va munosabatlariga kirishga imkon beradi. Ob'ektlar, hodisalar, ularning o'zaro munosabatlari bolaga fikrlash orqali ochiladi. Mavhum fikrlash bolaning aqliy kuchlarini iqtisodiy jihatdan sarflash, uning xotirasida bola o'xshash narsalar, yangi ob'ektlar va hodisalarni

o'rganish orqali foydalanadigan tasvirlarning butun to'plamini yaratishga imkon beradi. Bola asta-sekin o'zlashtiradigan aqliy operatsiyalar: tahlil qilish, umumlashtirish, tasniflash, "qaror" - bu inson miyasining iqtisodiy faoliyatining namunasidir. Faollik (lotincha "actus" - harakat, "activus" - faol so'zlaridan kelib chiqqan tushuncha) shaxsning hayotdagi barcha xatti-harakatlarini namoyon etishini tushuntiruvchi kategoriyalardir. Bu- usha oddiy qulimizga qalam olib, biror chiziqcha tortish bilan bogliq elementar harakatimizdan tortib, toki ijodiy uygonish paytlarimizda amalga oshiradigan mavhum fikrlashimizgacha bulgan murakkab harakatlarga aloqador ishlarimizni tushuntirib beradi. Shuning uchun ham psixologiyada shaxs, uning ongi va uz-uzini anglashi muammolari uning faolligi, u yoki bu faoliyat turlarida ishtiroki va uni uddalashiga aloqador sifatleri orqali bayon etiladi. Faoliyat turlari. Jismoniy va aqliy harakatlar. Har qanday faoliyat real shartsharoitlarda, turli usullarda va turlicha ko'rinishlarda namoyon bo'ladi. Qilinayotgan har bir harakat ma'lum narsaga - predmetga qaratilgani uchun ham, faoliyat predmetli harakatlar majmui sifatida tasavvur kilinadi. Predmetli harakatlar tashki olamdagi predmetlar xususiyatlari va sifatini uzgartirishga qaratilgan bo'ladi. Masalan, ma'ruzani konspekt qilayotgan talabaning predmetli harakati yozuvga karatilgan bo'lib, u avvalo usha daftardagi yozuvlar soni va sifatida uzgarishlar qilish orqali, bilimlar zaxirasini boyitayotgan bo'ladi. Faoliyatning va uni tashkil etuvchi predmetli harakatlarning aynan nimalarga yunaltirilganiga qarab, avvalo tashqi va ichki faoliyat farqlanadi. Tashki faoliyat shaxsni urab turgan tashqi muhit va undagi narsa va hodisalarni uzgartirishga karatilgan faoliyat bulsa, ichki faoliyat - birinchi navbatda aqliy faoliyat bo'lib, u sof psixologik jaraenlarning kechishidan kelib chikadi. Kelib chikishi nuqtai nazaridan ichki-aqliy, psixik faoliyat tashki predmetli faoliyatdan kelib chiqadi. Dastlab predmetli tashki faoliyat ruy beradi, tajriba orttirib borilgan sari sekin-asta bu harakatlar ichki aqliy jarayonga aylanib boradi. Buni nutq faoliyati misolida oladigan bo'lsak, bola dastlabki so'zlarni kattik tovush bilan tashki nutqida ifoda etadi, keyinchalik ishida uzicha gapirishga urganib, uylaydigan, mulohaza yuritadigan, uz oldiga maqsad va rejalar kuyadigan bo'lib boradi Farobiy bilimidan

ma'rifatli yetuk odamning obrazini tasvirlar ekan, bunday deydi: "Har kimki ilm hikmatni o'rganmagan desa, uni yoshligidan boshlasin, sog' - salomatligi yaxshi bo'lsin, yaxshi axloq va odobi bo'lsin, so'zining uddasidan chiqsin, yomon ishlardan saqlangan bo'lsin, barcha qonun - qoidalarni bilsin, bilimdan va notiq bo'lsin, ilmi va dono kishilarni hurmat qilsin, ilm va ahli ilmdan mol - dunyosini ayamasin, barcha real moddiy narsalar to'g'risida bilimga ega bo'lsin." Bu fikrlardan Farobiyning ta'lim - tarbiyada yoshlarni mukammal inson qilib tarbiyalashda xususan, aqliy - axloqiy tarbiyada aloxida e'tibor berganligi ko'rinib turibdi, uning e'tiqodicha, bilim, ma'rifat, albatta yaxshi axloq bilan bezatmog'i lozim, aks holda kutilgan maqsadga erishilmaydi, bola yetuk bo'lib yetishmaydi. Ibn Sino bola tarbiyasi va tarbiya usullari haqida qimmatli fikrlarini bildirgan. Ibn Sino bolaning axloqiy tarbiyasi haqida bildirgan fikrlarida uy - ro'zg'or tutish masalalari xususida ham so'z yuritadi. Bolani tarbiyalash oila ota - onaning asosiy maqsadi va vazifasidir. O'z kamchiliklarini tuzatishga qodir bo'lgan ota - ona tarbiyachi bo'lishi mumkin. Alisher Navoiy bolaning voyaga yetishida, kamol topishida tarbiyaning kuchi va qudratiga alohida e'tibor beradi. Tarbiya natijasida bolaning foydali va yetuk kishi bo'lib o'sishiga ishonadi. Yosh bolaning juda kichik yoshidan boshlab tarbiyalamoq zarur. Tarbiya insonga o'zida yaxshi odat va fazilatlar xosil qilishga yordam beradi. U odam shaxsi kishilar bilan munosabatda, ayniqsa kishilarning bir - birlariga bo'lgan ruxiy ma'naviy ta'sirlari natijasida tarkib topadi deb voyaga yetkazishda asosiy omillardan biri tarbiya ekanligi o'qtiradi Mirzo Ulug'bekning oila muhiti sog'lom avlodni yetishtirish haqidagi fikrlari shundan iboratki, alloma uqtirishicha, bolaning bilim olishiga bo'lgan qiziqish, xavasini oshirishda u tarbiyalanayotgan muxit muxim o'rinni egallaydi. Oilada ota - onalar ayniqsa o'qimishli ota - onalar o'z farzandlarining haqiqiy inson bo'lib kamol topishiga aloxida e'tibor berishlari lozim. Aqliy faoliyatining (bilimlarni egallash, ko'nikma va malakalar) bosqichlari sifatida quyidagilarni keltirishimiz mumkin: O'quvchilar oldiga maqsad va masalalar qo'ish, o'qishga zarur sharoit va rag'bat yaratish, bilish topshiriqlarini qo'yish, talabalarning o'quv materialini ma'nosini tushinish uchun sharoit yaratish; agar talabalar materialni

o'rganish maqsadi va vazifalarini anglamasa, u bilan tanishishga kirisha olmaydi. Pedagogik-psixologiyada, anglangan maqsadga inson faolroq, tezroq erishishi isbotlangan. Shunisi diqatga sazovarki, maqsadlar aniq va amallar maqsadga yo'naltirilgan bo'lsa, inson kam kuch va vaqt sarflab katta yutuqlarga erishadi. Aksincha, aniq anglanmagan maqsad, masalalarning noaniqligi kishiga salbiy ta'sir ko'rsatib, odamni charchatadi. O'quvchilarning yangi materialni qabul qilishi va uni idrok etishi. Yangi bilimlar olish, o'quv materialni tushinish uchun eng avvalo uni qabul qilish lozim. Qabul qilish-maqsadga yo'naltirilganligi va tanlash xususiyati bilan xarakterlanadigan faol jarayondir. Talabalarning tayyorgarlik darajasi, ular bilimi va hayot tajribasiga bog'liq holda, qabul qilish bevosita, talabalar ongida hissiyot organlari yordamida predmet va hodisalarni aks ettiradi. Bevosita qabul qilishni tashkil etuvchi o'qituvchi atrof voqelikdagi predmetlarni o'ylab talabalarni maqsadga yo'naltirilgan kuzatishlarga o'rgatadi, o'rganilayotgan ob'ektning muhim tomonlari va xususiyatlariga e'tiborini yo'naltiradi. Tajribadan ma'lumki, ba'zan alohida detallar o'rganilayotgan ob'ektning yaxlit obrazini bosib ketadi. Aksincha, qabul qilingan yaxlit obrazning yorqinligi ahamiyatli belgilarni qismlarga bo'lish va uning alohida tomonlarini ko'rib chiqish, ular o'rtasida muayyan aloqalar va munosabatlarni belgilashni qiyinlashtiradi. O'qituvchining vazifasi-atrof-muhitdagi predmet va hodisalarni o'quvchilar tomonidan qabul qilish, kuzatish va frqlashga o'rgatishdir. Buning uchun talabalar oldiga aniq topshiriqlarni qo'yish kerak. Ular predmetni qabul qilishda ko'rishlari, tasavvur qilishlari va tahlil qilishlari lozim. Talabalarning ham amaliy, ham aqliy xarakatlarini qabul qilinayotgan predmet bilan bog'lay olishlariga o'rganishlari ayniqsa muhimdir. O'quvchilar egallagan bilimlarni mustahkamlash va takomillashtirish, ko'nikma va malakalarni shakllantirish. O'rganilgan materialni mustahkamlash, qabul qilish va idrok yetish jarayonida ro'y beradi. Biroq bunda o'zlashtirilgan bilimlar bundan keyingi takomillashtirishni talab etadi. Mustahkamlashning mohiyati yangi materialni qabul qilishda hosil bo'lgan yangi aloqalarni mustahkamlashdir. Yangi bilimlarni mustahkamlash jarayonida o'quv, ko'nikma va malakalar shakllanadi, ular mustaqil ishlar orqali tekshiriladi. Ularni

o'zlashtirish vositasida aniqlangan kamchiliklar oqibati tugatiladi. O'zlashtirilgan materialni mustahkamlash asosan ijodiy xarakterdagi mashqlar yordamida amalga oshiriladi. Materialni mustahkamlash bo'yicha birinchi mashqlar asosan jamoa holida, bevosita o'qituvchi rahbarligida bajariladi. Mashqlar boshida ancha kuchli talabalar tomonidan bajariladi. Bu ish boshqa talabalar yangi materialni yana bir bor idrok yetishlari uchun qilinadi. Biroq, agar yangi material mazmuni bo'yicha ancha oddiy bo'lsa, uni mustahkamlashni darhol boshlash mumkin. Bilim, ko'nikma va malakalarni qo'llash. Bilimlarni takomillashtirishning eng samarali yo'llaridan biri ularni qo'llashdir. Fikrimizcha, bilim, ko'nikma va malakalarni to'laqonli o'zlashtirishga ularni o'zgarayotgan sharoitda faol mustaqil qo'llash sharoitlardagina yerishish mumkin. Bilim, ko'nikma va malakalarni qo'llash jarayoni talabalarning mustaqillik rolini sekin-asta va izchil oshirish yo'li bilan amalga oshiriladi. Bunda o'qituvchi yutuq va kamchiliklarni nazorat qilish va tahlil yetish uchun eng qulay sharoitlarni yaratadi. Bilish faoliyatining yuqorida ko'rilgan bosqichlari dialektik murakkab aloqada bo'lib, amaliy jihatdan ajralmasdir. Alohida bosqichlar va ularning o'zaro aloqasini o'rganish bilish faoliyatining ichki mohiyatini to'g'ri tushinishga, talabalarning turli darajadagi bilish faoliyatining xos xususiyatlarini aniqlashimizga imkon beradi Boshlang'ich sinflarda o'tiladigan ona tili, matematika, o'qish, odobnoma, tabiatshunoslik darslari o'z mohiyati, maqsad va vazifalariga ko'ra ta'lim tizimida alohida o'rin tutadi. Negaki ularning zaminida savodxonlik va axloqiy-ta'limiy tarbiya asoslari turadi. Shuning uchun ham boshlang'ich ta'lim darslariga o'quvchilar qiziqishini oshirishga alohida e'tibor berish lozim. Chunki bolalar boshlang'ich sinflardan oq « dars » degan muqaddas so'zdan bezib qolmasliklari lozim. Bugungi kunda o'quvchilarni darsga bo'lgan qiziqishlarini oshirish uchun tajribali o'qituvchilar turli didaktik o'yinlardan foydalanishmoqda. Interfaol metod - ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi faollikni oshirish orqali ularning o'zaro harakati ta'sir ostida bilimlarni o'zlashtirishni kafolatlash, shaxsiy sifatlarni rivojlanishiga xizmat qiladi. Ushbu usullarni qo'llash dars sifati va samaradorligini oshirishga yordam beradi. Uning asosiy mezonlari- norasmiy bahs-munozaralar

o'tkazish, o'quv materialini erkin bayon etish, mustaqil o'qish, o'rganish, seminarlar o'tkazish, o'quvchilarni tashabbus ko'rsatishlariga imkoniyatlar yaratilishi, kichik guruh, katta guruh, sinf jamoasi bo'lib ishlash uchun topshiriq, vazifalar berish, yozma ishlar bajarish va boshqalarda iborat. Interfaollik, bu - o'zaro ikki kishi faolligi, ya'ni, bundan o'quv- biluv jarayoni o'zaro suhbat tariqasida dialog shaklida (kompyuter aloqasi) yoki o'qituvchi - o'quvchilarning o'zaro muloqotlari asosida kechadi. Interfaollik - o'zaro faollik, harakat, ta'sirchanlik, o'quvchi - o'qituvchi, o'quvchi - o'quvchi suhbatlarida sodir bo'ladi. Interfaol usullarning bosh maqsadi - o'quv jarayoni uchun eng qulay muhit va vaziyat yaratish orqali o'quvchining faol, erkin, ijodiy fikr yuritish, uni ehtiyoj, qiziqishlari, ichki imkoniyatlarini ishga solishga muhit yaratish. Bunday darslar shunday kechadiki, bu jarayonda bironta ham o'quvchi chetda qolmay, eshitgan, o'qigan, ko'rgan bilgan fikr mulohazalarini ochiq oydin bildirish imkoniyatlariga ega bo'ladilar. O'zaro fikr almashish jarayoni hosil bo'ladi. Bolalarda bilim olishga havas, qiziqish ortadi, o'zaro do'stona munosabatlar shakllanadi. Interfaol ta'lim o'z xususiyatiga ko'ra didaktik o'yinlar orqali evristik (fikrlash, izlash, topish) suhbat - dars jarayonini loyihalash orqali muammoli vaziyatni hosil qilish va yechish orqali kreativ - ijodkorlik asosida axborot kommunikatsion texnologiyalar yordamida amalga oshirish metodlarini o'z ichiga oladi. Axborot kommunikatsion texnologiyalar asosida ta'lim o'z navbatida kompyuter dasturlari yordamida o'qitish, masofadan o'qitish, internet tarmoqlari asosida o'qitish, media - ta'lim metodlaridan iborat. Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning yosh hususiyatlari, savodxonlik darajalari, shaxsiy tabiatlariga ko'ra didaktik o'yinlar orqali evristik suhbatlar loyihalashtirish asosidagi metodlar keng qo'llanilmoqda. Agar o'qitish jarayonida har bir o'quvchi o'zining o'zlashtirish imkoniyati darajasida topshiriqlar olib ishlaganida u yuqori sifat va samaradorlikni ta'minlagan bo'lar edi. Bunday holatni faqat tabaqalashtirgan ta'lim orqaligina amalga oshirish mumkin. Endi ta'lim jarayonlarini didaktik o'yinlar orqali amalga oshirish haqida fikr yuritamiz: Interfaol o'yinli metodlar o'quvchi faoliyatini faollashtirish va jadallashtirishga asoslangan. Ular o'quvchi shaxsidagi ijodiy

imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish va rivojlantirishning amaliy yechimlarini aniqlash va amalga oshirishda katta ahamiyatga ega. Interfaol o'yinlarning asosiy turlari: intellektual (aqlli) va harakatli hamda aralash o'yinlardan iborat. Bular o'quvchilarda aqliy, jismoniy, axloqiy, ma'naviy, ma'rifiy, psixologik, estetik, badiiy, tadbirkorlik, bunyodkorlik, mehnat, kasbiy ko'nikmalarni rivojlanishiga yordam beradi. Bu metod o'quvchini ichki imkoniyatlarini ishga tushishiga, o'ylashga, erkin fikr yuritishga, muloqotga, ijodkorlikga yetaklaydi. Ayniqsa, unda atrof -muhit, hayotni bilishga qiziqish ortadi, uchragan qiyinchilik, to'siqlarni qanday yengish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Ta'lim - tarbiya jarayonida asosan o'quvchilarda ta'lim olish motivlarini, ularni turi yo'lanishlardagi qobiliyat va qiziqishlarini oshiradigan, biror kasbga moyilliklarini ko'rsatadigan, interfaollikka asoslangan didaktik o'yinlardan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Interfaol o'yinlar nazariy, amaliy, jismoniy, rolli, ishchanlik va boshqa yo'nalishdagi turlarga ajratiladi. Ular o'quvchilarda tahlil qilish, hisoblash, o'lchash, yasash, sinash, kuzatish, solishtirish, xulosa chiqarish, mustaqil qaror qabul qilish, guruh yoki mustaqil jamoa tarkibida ishlash, nutq o'stirish, til o'rgatish yangi bilimlar olish faoliyatlarini rivojlantiradi. Umumiy o'yinlar nazariyasiga ko'ra, mavjud barcha o'yin turlarini tasniflashga ularni funksional, mavzuli, konstruktiv, didaktik, sport va harbiy o'yinlarga ajratiladi. Interfaol o'yin turlarini tanlashda quyidagi mezonlarga rioya qilish yaxshi natijalar beradi. -ishtirokchilarni tarkibi bo'yicha, ya'ni o'g'il bolalar, qiz bolalar yoki aralash guruhlar uchun o'yinlar :-ishtirokchilarning soni bo'yicha - yakka, juftlikda, kichik guruh, katta guruh, sinf jamoasi, sinflararo va ommaviy tarzda o'yinlar: - o'yin jarayoni bo'yicha fikrlash, o'ylash, topag'onlik, harakatlarga asoslangan, musobaqa va boshqalarga yo'naltirilgan; -vaqt me'yori bo'yicha - dars, mashg'ulot vaqtining reja bo'yicha ajratilgan qismi, o'yin maqsadiga erishguncha, g'oliblar aniqlanguncha davom etadigan o'yinlar. Bularning bari o'quvchilarga fanlararo bog'liqlikni o'rgatish orqali ularda olam tuzilishini ilmiy asoslarini to'liq idrok etish va ilmiy dunyoqarashlarini shakllantirish, ijodiy tafakkurlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Boshlang'ich sinflarning o'qish darslari o'z

mohiyati, maqsad va vazifalariga ko'ra ta'lim tizimida alohida o'rin tutadi. Negaki uning zaminida savodxonlik va axloqiyta'limiy tarbiya asoslari turadi. Shuning uchun ham boshqa predmetlar ta'limini o'qish ta'limisiz tasavvur qilib bo'lmaydi. O'quvchi matnni to'g'ri, tez, tushunib o'qish, mazmunini o'zlashtirish bilan ilk bor o'qish darslarida yuzlashadi. O'qish darslari orqali o'quvchilarning Davlat ta'lim standarti (DTS) talablari bo'yicha o'zlashtirishlari ko'zda tutilgan o'quv-biluv ko'nikma-malakalari hamda bilimlarni egallashlariga yo'l ochiladi. Aynan o'qish ta'limida insonning, avvalo, o'zligini, qolaversa olamni anglashga boigan intilishlariga turtki beriladi. Shu maqsadda "O'qish kitobi" darsliklariga ona tabiat, atrofimizni o'rab turgan olam, Vatanimiz tarixi va bugungi qiyofasi, kattalar va bolalar hayoti, mehnatsevarlik, istiqloq va milliy-ma'naviy qadriyatlar, xalqlar do'stligi va tinchlik kabi turli mavzular bo'yicha atroflicha tushunchalar berishga mo'ljallangan badiiy, axloqiy-ta'limiy, ilmiyomtabop asarlar kiritiladi. O'qish darslari savod o'rgatish davrida o'quvchilarni bo'g'in, so'z va gaplar bilan tanishtirish va ularni o'qish, rasmlar asosida hikoya qilish tarzida uyushtirilsa, o'qish texnikasi egallangandan so'ng o'qish muayyan mavzular bo'yicha tanlangan badiiy, ilmiy-omtabop matnlar yuzasidan olib boriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. G'oziyev. E Jabborova. A "Faoliyat va xulq-atvor motivatsiyasi" T. 2003y
2. Bo'tayeva. H "Boshlangich sinf o'quvchilarida aqliy taraqqiyot shakllanishining psixologik xususiyatlari"

References

1. Goziyev. E Jabborova. A "Motivation for activity and behavior" T. 2003y
2. Botayeva. H "Psychological features of the formation of mental development in primary school students"